
Z żałobnej karty • Obituary Notices

*„Należy tak żyć, jakby się miało umrzeć jutro,
i tak pracować, jakby się miało żyć wiecznie”.*

ODEJŚCIE PROFESOR ZOFII SĘKOWSKIEJ

Dnia 4 stycznia 1997 roku zmarła Prof. Dr Hab. Zofia Sękowska – pedagog specjalny, wieloletni, wielce zasłużony pracownik Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego i Wyższej Szkoły Pedagogiki Specjalnej w Warszawie.

Urodziła się w Warszawie, gdzie spędziła dzieciństwo i młodość, która przypadła na lata wojny. Brała udział w Powstaniu Warszawskim, walcząc w Szarych Szeregach.

Studia wyższe z zakresu pedagogiki ukończyła w KUL i tam rozpoczęła pracę w charakterze asystenta. Rozprawę doktorską napisała pod kierunkiem prof. Marii Grzegorzewskiej i obroniła w 1961 r. w Uniwersytecie Warszawskim. W 1969 r. zakończyła przewód habilitacyjny w UMCS, gdzie pracowała od 1966 r. W 1978 r. uzyskała tytuł profesora nadzwyczajnego, a w r. 1988 – tytuł profesora zwyczajnego.

Profesor Zofia Sękowska w nowo organizowanym w UMCS Wydziale Pedagogiki i Psychologii rozpoczęła wykłady z pedagogiki specjalnej. Była orędownikiem spraw osób niepełnosprawnych. Wykazywała szczególną troskę o przygotowanie kadr dla szkolnictwa specjalnego. Zorganizowany i kierowany przez Profesora Zakład Psychopedagogiki Specjalnej rozpoczął kształcenie studentów w zakresie pedagogiki specjalnej, zarówno systemem stacjonarnym jak i zaocznym.

Absolwenci tego kierunku to wysoko wykwalifikowana kadra tyflopedagogów, oligofrenopedagogów i reedukatorów, pracujących we wszystkich ośrodkach szkolno-wychowawczych na terenie całego kraju. Dla tych nauczycieli, którzy rozpoczęli pracę w placówkach specjalnych bez pełnych kwalifikacji, Profesor utworzyła Podyplomowe Studium Pedagogiki Specjalnej o specjalności „tyflopedagogika” i „oligofrenopedagogika”.

W latach 1973-1991 na kierunku „pedagogika specjalna” w UMCS studiowało ponad 700 osób systemem stacjonarnym, ok. 400 systemem zaocznym i ponad 190 na studiach podyplomowych. W tej grupie duża część studiowała tyflopedagogikę, specjalność szczególnie bliską Prof. Zofii Sękowskiej. W tej dziedzinie prowadziła Ona podstawowe badania naukowe, opublikowała wiele książek i artykułów naukowych.

Prof. Dr Hab. Zofia Sękowska była promotorem ponad 300 prac magisterskich oraz 19 doktorskich, recenzowała 14 rozpraw habilitacyjnych. Inspirowała i koordynowała prace

badawcze swoich uczniów, kładąc szczególny nacisk na ich rzetelność oraz wieloaspektowość. Profesor preferowała badania interdyscyplinarne, dające możliwość wielopłaszczyznowego postrzegania uwarunkowań procesu rewalidacji osób niepełnosprawnych.

Profesor Zofia Sękowska prowadziła badania zespołowe dotyczące modernizacji systemu kształcenia specjalnego w szkołach dla niewidomych i niedowidzących w ramach ministerialnego problemu węzłowego. Prowadziła również badania dotyczące rewalidacji zawodowej inwalidów wzroku w ramach grantu przyznanego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej. Wyniki badań empirycznych i analiz teoretycznych opublikowała Profesor w 10 monografiach, w 9 pracach zbiorowych, których była redaktorem, a ponadto w ponad 80 artykułach, zamieszczonych w czasopismach krajowych i zagranicznych. Książki i skrypty Jej autorstwa są podstawą kształcenia pedagogów specjalnych – nie tylko w UMCS, ale także we wszystkich ośrodkach akademickich w całym kraju.

Prof. Dr Hab. Zofia Sękowska była inicjatorem i organizatorem licznych konferencji naukowych, sama też czynnie uczestniczyła w ogólnokrajowych, międzynarodowych i zagranicznych konferencjach poświęconych problemom osób niepełnosprawnych, np. w Berlinie, Wernie, Innsbrucku, Ołomuńcu, Karlovych Varach, Budapeszcie. W ramach współpracy międzyuniwersyteckiej razem ze swoimi studentami brała Profesor udział w polsko-niemieckich seminariach naukowo-szkoleniowych, a także w konferencjach organizowanych przez Instytut Pedagogiki Specjalnej i Leczniczej Wolnego Uniwersytetu w Berlinie. Uczestniczyła w otwarciu wystawy prac powstałych w ramach polsko-niemieckich seminariów organizowanych w latach 1987-1989.

Profesor Zofia Sękowska w latach 1983-1988 opracowała hasła z zakresu pedagogiki specjalnej do *Międzynarodowego słownika pedagogiki specjalnej*.

Prof. Dr Hab. Zofia Sękowska w latach 1981-1982 pełniła funkcję dziekana Wydziału Pedagogiki i Psychologii UMCS, a w latach 1970-1991 kierowała Zakładem Psychopedagogiki Specjalnej (od momentu jego utworzenia do przejścia Profesor na emeryturę).

Pracowała również aktywnie na rzecz wielu organizacji naukowych i społecznych. Przez wiele lat pełniła funkcję przewodniczącej Komisji Programowej Szkolnictwa Specjalnego Ministerstwa Oświaty i Wychowania oraz Zespołu Dydaktyczno-Wychowawczego Ministerstwa Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki. Była członkiem Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN, Towarzystwa Naukowego KUL, Lubelskiego Towarzystwa Naukowego, Towarzystwa Logopedycznego, Polskiego Towarzystwa Psychologicznego, Polskiego Towarzystwa Higieny Psychicznej, Towarzystwa do Badań nad Upośledzeniem Umysłowym oraz Głównej Komisji Kwalifikacyjnej do spraw Stopni Specjalizacji Zawodowej Instytutu Kształcenia Nauczycieli im. W. Spasowskiego. Była również przewodniczącą Komitetu Redakcyjnego czasopisma „Szkoła Specjalna”.

Profesor Zofia Sękowska swą wiedzą i doświadczeniem wspierała liczne organizacje społeczne służące niepełnosprawnym, w tym Komitet Pomocy Dzieciom Specjalnej Troski przy Towarzystwie Przyjaciół Dzieci, Zarząd Oddziału Lubelskiego Towarzystwa Walki z Kalectwem, Radę Naukową Polskiego Związku Niewidomych oraz Radę Społeczną Centralnego Poradnictwa Wychowawczo-Zawodowego.

Naukowa, dydaktyczna i społeczna działalność Prof. Zofii Sękowskiej była doceniana nie tylko w kręgach specjalistów, ale również i przez władze, choć może nie w stopniu adekwatnym do rozmiarów i praktycznego znaczenia Jej zasług. Poza czterema nagrodami Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki, nagrodami J.M. Rektora UMCS otrzymywała również wysokie odznaczenia państwowe, w tym Złoty Krzyż Zasługi (1973), Medal Komisji Edukacji Narodowej (1973), Medal XXX-lecia PRL (1974) oraz Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski (1978). Ponadto Profesor uhonorowana została Nagrodą im. W. Silhana, przyznawaną przez Polski Związek Niewidomych za wybitne zasługi na rzecz środowiska niewidomych, Odznaką za Wzorową Pracę w Służbie Zdrowia i wieloma innymi.

Profesor Zofia Sękowska była dla swoich studentów i współpracowników nie tylko nauczycielem, autorytetem naukowym, ale także wzorem osobowym oraz ogromnym autorytetem

moralnym. Dla wszystkich życzliwa, troskliwa, ale również – podobnie jak wobec siebie – wymagająca, a czasami nawet surowa.

W swoich studentach Profesor wyrabiała wrażliwość na problemy osób niepełnosprawnych, a także przekonanie, że dla pedagoga specjalnego ważna jest nie tylko wiedza merytoryczna, ale również określone cechy osobowe, refleksyjność i odpowiedzialność za słabszych, sprawnych inaczej.

Dla swoich współpracowników Profesor była Mistrzem w pełnym tego słowa znaczeniu. Umiała w nas rozbudzić głęboką potrzebę kontynuowania humanistycznej idei, którą tworzyła i której poświęciła całe swoje zawodowe życie, a którą najogólniej określa się mianem „lubelskiej szkoły pedagogiki specjalnej”.

Była nie tylko liczącą się w całym kraju uczoną z ogromnym autorytetem, ale także była ściśle związana z praktyką; niejednokrotnie angażowała się bezpośrednio w pracę instytucji specjalnych, jak również w indywidualne losy osób potrzebujących Jej rady i wsparcia.

Jest wiele osób, które mają dużo do zawdzięczenia Pani Profesor Zofii Sękowskiej: poza bezpośrednimi Jej współpracownikami z Zakładu Psychopedagogiki Specjalnej UMCS są to uczeni, często bardzo wybitni, pracujący we wszystkich ośrodkach naukowych w całym kraju, którzy byli przez Profesor (w swoim czasie) inspirowani, recenzowani, promowani..., jak również są to pracownicy resortu szkolnictwa specjalnego – ośrodków szkolno-wychowawczych, szkół specjalnych, szkół życia, poradni psychologiczno-pedagogicznych, poradni specjalistycznych, ośrodków kuratorskich, związków inwalidzkich – w całym kraju, którzy byli Jej studentami i są dobrze przygotowani do swojej pracy.

Wszyscy, którzy mieli bezpośredni kontakt z Panią Profesor Zofią Sękowską, pozostają pod Jej wrażeniem.

W życiu prywatnym była żoną Modesta Sękowskiego (zmarłego w 1972 r.), matką czterech synów i babcią jedenaściora wnucząt.

Profesor nieraz mawiała: „Należy tak żyć, jakby się miało umrzeć jutro, i tak pracować, jakby się miało żyć wiecznie” – ta myśl była adekwatna do Jej postawy życiowej.

W naszej pamięci Profesor Dr Hab. Zofia Sękowska pozostanie jako człowiek wielkiego formatu, olbrzymiego serca, odwagi i pracowitości, ale także jako człowiek niezwyklej skromności.

Zofia Palak
Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej
Lublin